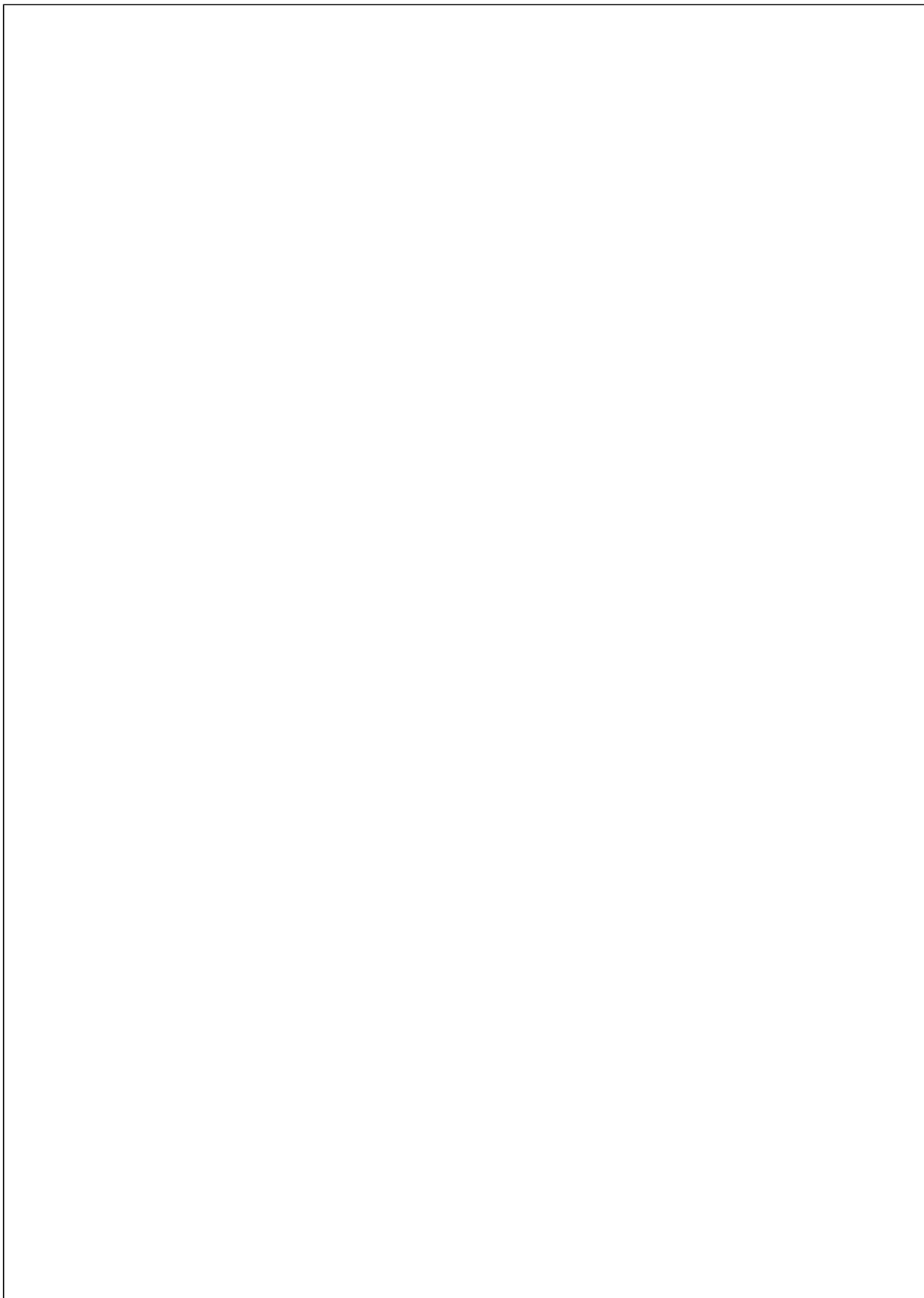

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/237309,Obchody-Narodowego-Dnia-Pamieci-Zolnierzy-Armii-Krajowej.ht
ml](https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/237309,Obchody-Narodowego-Dnia-Pamieci-Zolnierzy-Armii-Krajowej.html)
27.02.2026, 10:47

[Następny](#)

[Powrót](#)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej

14 lutego 2026 r. w Krakowie i Warszawie odbyły się obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej – święta państwowego ustanowionego w 2025 r. W uroczystościach wzięli udział zastępcy prezesa IPN – dr hab. Karol Polejowski i dr Mateusz Szpytma.

14.02.2026

[Armia Krajowa](#)

Uroczystości zorganizowane przez Instytut Pamięci Narodowej i Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej odbyły się na Placu Matejki w Krakowie. Przed Grobem Nieznanego Żołnierza, tuż po Apelu Pamięci, delegacje złożyły kwiaty i zapaliły znicze.

Zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski podkreślił, że:

- Armia Krajowa była manifestacją istniejącego państwa polskiego, które nigdy nie podpisało aktu kapitulacji wobec Niemców i Sowietów. Państwa polskiego, które od pierwszego do ostatniego dnia wojny prowadziło walkę z okupantami. [...] Po roku 1945 Armia Krajowa wciąż walczyła o wolną i niepodległą Polskę. Ostatni żołnierz AK zginął z bronią w ręku w 1963 r. [...] Armia Krajowa stała się odniesieniem dla wszystkich, którzy nie pogodzili się z nową sowiecką okupacją.

Głos zabrał także prezes Okręgu Małopolska Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Grzegorz Surdy.

Obchody odbyły się także w Warszawie – rozpoczęły się Mszą świętą w intencji poległych, zmarłych i żyjących żołnierzy AK w Bazylice Świętego Krzyża. Po liturgii uczestnicy przemaszzerowali ulicami Warszawy pod Pomnik Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej.

Przy pomniku odbył się Apel Pamięci połączony z ceremonią złożenia wieńców i wiązanek kwiatów.

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa, 14 lutego 2026 r. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Andrzej Chmielarz: Armia Krajowa

Dnia 14 lutego 1942 r. prezes Rady Ministrów i Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski przekazał komendantowi głównemu Związku Walki Zbrojnej gen. Stefanowi Roweckiemu rozkaz o zmianie nazwy organizacji tajnej w kraju i tytułu jej komendanta.

„Znoszę dla użytku zewnętrznego nazwę ZWZ. Wszyscy żołnierze w czynnej służbie wojskowej w Kraju stanowią «Armię Krajową», podległą Panu Generałowi jako jej dowódcy”

– głosił rozkaz.

W znanych nam źródłach archiwalnych brak informacji w sprawie motywów, jakie legły u podstaw przemianowania ZWZ na AK, nie wiemy również, kto był pomysłodawcą i autorem nowej nazwy. Argumentacja, że ta decyzja gen. Sikorskiego znacząco podniosła rangę podziemnego wojska w kraju, które ze „związku” stawało się „armią”, nie przekonuje mnie, bo już we wrześniu 1941 r. ZWZ rozkazem Naczelnego Wodza gen. broni Władysława Sikorskiego został uznany za część składową Polskich Sił Zbrojnych, co komendant rozkazem nr 51 z 30 września 1941 r. podał do wiadomości wszystkich członków organizacji, ujawniając jednocześnie jej nazwę „Związek Walki Zbrojnej”.

Zmiana nazwy

Nowa nazwa organizacji „Armia Krajowa” przez następne kilkanaście miesięcy była utajniona i nie ujawniono jej nawet kadrze dowódczej. Decyzję taką podjął ówczesny komendant główny ZWZ

gen. Stefan Rowecki. W zachowanym fragmencie pisanej przez niego „kroniki” zanotował:

„W ciągu całego ubiegłego okresu, druga połowa 41 i 42 rok, ZWZ scalający niemal wszystkie organizacje wojskowe, stopniowo przemianowałem na Siły Zbrojne w Kraju. W tym czasie Londyn nadesłał nam przemianowanie ZWZ na Armię Krajową. Pomijając już to, że w tym czasie było wydanych przeze mnie szereg rozkazów i zarządzeń jako komendanta Sił Zbrojnych w Kraju, sam termin Armia Krajowa nie był szczęśliwy, gdyż jako pojęcie operacyjne mogłoby w tej Armii Krajowej nagle znaleźć się kilka podległych armii na różnych kierunkach operacyjnych. Dlatego też pozostawiłem przyjęty dotychczas termin Siły Zbrojne w Kraju, obok równoległego określenia Armia Krajowa, a równocześnie zwróciłem się do Londynu o wyrażenie na powyższe zgody. W ten sposób przez blisko trzy lata używana nazwa ZWZ zaczęła wychodzić z użycia. Jako codzienny kryptonim dla Sił Zbrojnych w Kraju przyjąłem PZP” (Polski Związek Powstańczy).

Nazwa „Armia Krajowa” występuje jedynie w korespondencji nadchodzącej z Londynu. Generał Sikorski pisał co prawda, że znosi dla użytku zewnętrznego nazwę ZWZ, ale w dokumentach kierowanych przez Sztab Naczelnego Wodza do aliantów również nie znajdziemy terminu „Armia Krajowa”. Zastępują ją określenia: *Secret Army in Poland*, *Underground Army*, *Polish Forces in Poland*, *Polish Secret Military Organisation*.

Generał Rowecki był konsekwentny. W dostępnej nam korespondencji z Naczelnym Wodzem próżno szukać dokumentu, w którym użyłby nowej nazwy. Znajdziemy PZP czy konspiracyjne Siły Zbrojne w Kraju, ale nie Armia Krajowa. W wydany przez gen. Roweckiego 22 lutego 1942 r. rozkazie nr 58 o składaniu przysięgi, w formule, którą wygłaszał przyjmujący, mamy jedynie stwierdzenie:

„Przyjmuję Cię w szeregi żołnierzy Wolności...”.

Formuła ta została zmieniona rozkazem nr 73 z 12 grudnia 1942 r.:

„Przyjmuję cię w szeregi Armii Polskiej...”.

O tym, że ZWZ przestał istnieć, gen. Rowecki poinformował podkomendnych rozkazem nr 60 z 10 kwietnia 1942 r. Próżno w nim jednak szukać informacji, że zastąpiła go Armia Krajowa:

„W związku z rozkazem Naczelnego Wodza Nr 2926 z dnia 3 IX 1941, nakazującym zespolenie poczynań wojskowych na terenie Kraju, ustaliłem kryptonim PZP dla zespolonych Sił Zbrojnych w Kraju.

Na podstawie rozkazu Naczelnego Wodza Nr 627 z dnia 14 II 1942 ZWZ jako organizacja specjalna przestaje istnieć.

Niniejszy rozkaz podać ustnie do wiadomości Komendantów, potem zniszczyć”.

Nic więc dziwnego, że w publikowanych w „Biuletynie Informacyjnym” komunikatach

Kierownictwa Walki Konspiracyjnej o działaniach podziemia nie padają słowa „Armia Krajowa”. Akcje były dokonywane zawsze przez „oddział Sił Zbrojnych w Kraju”, bo jak informował delegat rządu RP na kraj w komunikacie opublikowanym tamże 18 marca 1943 r.:

„Z ramienia Naczelnego Wodza i Ministra Obrony Narodowej wszystkie sprawy wojskowe w Kraju reguluje Komendant Sił Zbrojnych w Kraju...”.

Nazwa „Armia Krajowa” pojawiła się w przestrzeni publicznej dopiero piętnaście miesięcy po przemianowaniu ZWZ na AK. 3 czerwca 1943 r. w „Biuletynie Informacyjnym” ukazał się rozkaz Naczelnego Wodza z 18 maja 1943 r. skierowany do żołnierzy, w którym po informacji o zwycięstwie aliantów w Afryce Północnej znalazł się passus:

„Żołnierze Armii Krajowej! Nadejdzie chwila, w której i wy będziecie mogli jawnie stanąć twarzą w twarz z odwiecznym wrogiem i odpłacić mu krwawo za doznane cierpienia i krzywdy”.

9 listopada 1943 r. Dowódca Armii Krajowej gen. Tadeusz Komorowski „Bór” wydał rozkaz nr 122 potępiający Narodowe Siły Zbrojne. Rozkaz ten był efektem przedłużających się rozmów dotyczących scalenia obu formacji oraz odrzucenia przez kierownictwo NSZ terminu 15 października 1943 r. jako ostatecznego do podporządkowania się dowództwu Armii Krajowej. Został on opublikowany w „Biuletynie Informacyjnym” nr 47 z 25 listopada 1943 r. I tu po raz pierwszy uważny czytelnik mógł dowiedzieć się z przywoływanych rozkazów, że wymieniana w tekście rozkazu „Armia Krajowa” to nic innego jak organizacja wojskowa podległa Komendzie Sił Zbrojnych w Kraju i działająca od połowy 1942 r. (mówił o tym przytoczony wyciąg z rozkazu NW i ministra spraw wojskowych z 15 sierpnia 1942 r.). Po tej dacie „Armia Krajowa” pojawia się coraz częściej.

W styczniu 1944 r. „Biuletyn Informacyjny” opublikował depezę Rządu i Naczelnego Wodza z życzeniami noworocznymi dla żołnierzy Armii Krajowej. I wreszcie w rozkazie nr 126 z 12 stycznia 1944 r., choć podpisanym przez komendanta Sił Zbrojnych w kraju i formalnie skierowanym do „Żołnierzy Sił Zbrojnych w Kraju” możemy przeczytać:

„W tym ostatecznym uderzeniu na wroga – rozkaz mówi o tym, że wojna z Niemcami wchodzi w okres końcowy – jawny, otwarty udział weźmiecie i wy, Żołnierze Armii Krajowej, dzisiaj walczący w podziemiach”.

Od tej chwili na łamach „Biuletynu” nie pojawiała się już określenie „Siły Zbrojne w Kraju”. Była wyłącznie „Armia Krajowa” (*Armia Krajowa – wojskiem demokratycznym*, BI z 17 lutego 1944; *Jak walczy nasza Armia Krajowa*, BI z 16 marca 1944), a w numerze z 6 kwietnia 1944 r. ukazał się pierwszy komunikat wojenny Dowództwa Armii Krajowej, choć rozkaz Dowódcy AK nr 909 z 19 maja 1944 r., który znosi kryptonim „PZP”, zaleca używanie nazw: Siły Zbrojne w Kraju lub Armia Krajowa.

Zmiana nazwy organizacji w najmniejszym nawet stopniu nie wpłynęła na organizowanie walki podziemnej w kraju. Siły Zbrojne w Kraju realizowały nadal zadania postawione przez naczelne władze wojskowe w 1940 r. Z jednej strony była to walka bie- żąca prowadzona kompleksowo, co

oznaczało nie tylko działalność bojowo-dywersyjną, wywiadowczą i propagandową, ale i działalność pionów zabezpieczających, czyli legalizacji, kontrwywiadu, łączności itd.; z drugiej zaś – podporządkowanie działalności bieżącej odległemu, perspektywicznemu celowi, jakim było powstanie powszechne.

[Czytaj artykuł Andrzeja Chmielarza Armia Krajowa na portalu przystanekhistoria.pl](#)

Polecamy:

- [Artykuły na portalu przystanekhistoria.pl](#)
 - [Materiały IPN na temat Armii Krajowej](#)
 - [Opowiadamy Polskę światu: Wojsko wolnej Polski](#)
 - [Wystawa: Armia Krajowa](#)
 - [„Biuletyn IPN” nr 1-2/2022 – Armia Krajowa i jej kontynuacja](#)
 - [Armia Krajowa – świadectwa Niezwyciężonych. Cykl 5 fragmentów notacji IPN](#)
 - [„Kulisy historii” odc. 203 „ZWZ – AK – jak powstała zbrojna konspiracja?”](#)
 - [Fenomen żołnierzy Armii Krajowej. Marcin Łaszczyński gościem cyklu „Historia toczy się dziś”](#)
 - [Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy AK. Marcin Łaszczyński dla „Historia toczy się dziś”](#)
 - [„Przystanek Historia”, odcinek 24. Armia Krajowa – „Z miłości do Polski”](#)
 - [Armia Krajowa: znana i nieznana – cykl Między mitem a rzeczywistością](#)
 - [Film edukacyjny: Armia Krajowa – armia inna niż wszystkie](#)
 - [Armia Krajowa \(nieoficjalny hymn środowisk żołnierzy AK\)](#)
 - [Armia Krajowa – Wojsko Polskie w konspiracji. Wykład online](#)
 - [„Przystanek Historia”, odcinek 5. 14 lutego – z miłości do Polski. Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej](#)
 - [Publikacje Wydawnictwa IPN](#)
 - [Infografiki: Armia Krajowa](#)
 - [„Z miłości do Polski” – Armia Krajowa – akcja IPN z okazji 80. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową](#)
 - [Spot „Dziewczyny z AK”](#)
- [Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Armia Krajowa

Uroczystości